

ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนา
นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2*

INNOVATIVE THINKING SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATORS THAT
AFFECTS TEACHER'S DEVELOPMENT OF LEARNING INNOVATIONS
UNDER CHIANG RAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ธิติวุฒิ จุมปู¹ และ วัชรระ จตุพร²

Thitiwut Chumpu¹ and Watchara Jatuporn²

¹⁻²วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

¹⁻²School of Education, University of Phayao, Thailand

Corresponding Author's Email: 67206157@up.ac.th

วันที่รับบทความ : 14 มีนาคม 2569; วันที่แก้ไขบทความ 19 มีนาคม 2569; วันที่ตอบรับบทความ : 21 มีนาคม 2569

Received 14 March 2026; Revised 19 March 2026; Accepted 21 March 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของ
ผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู 3) ศึกษา
ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู และ 4)
สร้างสมการพยากรณ์ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนา
นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน
310 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan)

Citation:

* ธิติวุฒิ จุมปู และ วัชรระ จตุพร. (2569). ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนานวัตกรรมการ
จัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2.

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(2), 1364-1383.

Thitiwut Chumpu and Watchara Jatuporn. (2026). Innovative Thinking Skills Of School Administrators That
Affects Teacher's Development Of Learning Innovations Under Chiang Rai Primary Educational Service
Area Office 2. Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(2), 1364-1383.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

และใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามอำเภอ 5 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความรู้ทางเทคนิค ด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านการคิดเชื่อมโยง ด้านการสร้างองค์กรนวัตกรรม และด้านการสังเกต 2) ระดับการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนรู้ ด้านการออกแบบและพัฒนานวัตกรรม ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการทดลองและนำไปใช้ 3) ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู ได้แก่ การบริหารความเสี่ยง และความรู้ทางเทคนิค ซึ่งสามารถร่วมกันพยากรณ์การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) สมการพยากรณ์ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 0.44 + 0.36 (x_3) + 0.53 (x_4)$ และในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z = 0.32Zx_3 + 0.56Zx_4$

คำสำคัญ: ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา, นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู และการบริหารการศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the level of innovative thinking skills of school administrators; 2) study the level of the development of teachers' learning management innovation; 3) study the innovative thinking skills of school administrators affecting the development of teachers' learning management innovation; and 4) construct a predictive equation for the innovative thinking skills of school administrators affecting the development of teachers' learning management innovation. The sample consisted of 310 school administrators and teachers. The sample size was determined using the Krejcie

and Morgan table, and the participants were selected using stratified random sampling classified by 5 districts. The research instrument used for data collection was a questionnaire. The statistics used for data analysis included mean, standard deviation, and Multiple Regression Analysis.

The findings revealed that: (1) the overall level of innovative thinking skills of school administrators was high. The mean scores, ranked from highest to lowest, were technical knowledge, risk management, integrative thinking, innovative organization creation, and observation; (2) the overall level of teachers' learning management innovation development was also high. The mean scores, ranked from highest to lowest, were learning problem analysis, innovation design and development, measurement and evaluation, and experimentation and implementation; and (3) the innovative thinking skills of school administrators that significantly affected teachers' learning management innovation development were risk management and technical knowledge. These variables jointly predicted teachers' learning management innovation development at a statistically significant level of .05. (4) The predictive equations for the innovative thinking skills of school administrators affecting the learning management innovation development of teachers were as follows: In raw score form $\hat{Y} = 0.438 + 0.361(x_3) + 0.529(x_4)$, and In standard score form $Z = 0.319Z_{x_3} + 0.560Z_{x_4}$.

Keywords: Innovative thinking skills, School administrators, Learning management innovation of Teachers, Educational administration

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับพลวัตการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580) และแผนการศึกษาแห่งชาติ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะแห่งอนาคตและมีคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการปฏิรูปการศึกษา โดยมี

"ผู้บริหารสถานศึกษา" เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน "ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม" (Innovative Thinking Skills) ถือเป็นสมรรถนะหลักที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ บริหารความท้าทาย และสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (วิจารณ์ พานิช, 2565) อย่างไรก็ตาม สภาพปัจจุบันพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนยังมีข้อจำกัดด้านการประยุกต์ใช้กระบวนการทางนวัตกรรมในการบริหารจัดการ ส่งผลให้การขับเคลื่อนนวัตกรรมในสถานศึกษายังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565)

ในขณะเดียวกัน การยกระดับคุณภาพการศึกษาไม่อาจแยกออกจากการจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปสู่ผู้ออกแบบและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูจึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของผู้เรียน ความพร้อมในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของครูมีความสัมพันธ์เชิงประจักษ์กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา หากผู้บริหารมีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมที่เข้มแข็ง ย่อมสามารถสร้างแรงบันดาลใจ จัดสรรทรัพยากร และสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้ครูเกิดความพร้อมในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาได้อย่างยั่งยืน (สุวิมล ว่องวาณิช, 2564; พลฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์, 2566)

สำหรับบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จากรายงานผลการนิเทศติดตามการจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2567 พบว่า การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูยังมีความท้าทายและไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ครูส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจในการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ขาดการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล และขาดเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างเชิงการบริหารจัดการ ที่ผู้บริหารสถานศึกษายังคงยึดติดกับกระบวนการบริหารแบบดั้งเดิม และขาดวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมในการขับเคลื่อนองค์กร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2, 2568)

ด้วยสภาพปัญหาและช่องว่างทางวิชาการที่กล่าวมา ผู้วิจัยในฐานะผู้ศึกษาด้านการบริหารการศึกษา จึงเกิดแรงจูงใจที่จะศึกษา "ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู" สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยมีความคาดหวังให้การวิจัยครั้งนี้เป็นกลไกสำคัญในการค้นหาข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาให้

ก้าวทันความเปลี่ยนแปลง คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยไม่เพียงแต่เพื่อแก้ปัญหาในระดับพื้นที่ แต่ยังเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการบริหารจัดการนวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นต้นแบบ (Role Model) ให้กับสถานศึกษาและสังคมภายนอก ในการสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้นวัตกรรม (Innovation Learning Ecosystem) อันจะส่งผลลัพธ์โดยตรงต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่มีความตื่นรู้ สามารถปรับตัวและสร้างสรรค์คุณค่าแก่สังคมท่ามกลางความท้าทายของโลกยุคความปกติถัดไป (Next Normal) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
3. เพื่อศึกษาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้านที่ส่งผลเชิงบวกต่อการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู

การทบทวนวรรณกรรม

1. ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษานักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมไว้ดังนี้ ญัฐกิตติ์ เกียรติกาญจน์ (2564) ได้กล่าวว่า ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม หมายถึงกระบวนการสร้างสรรค์สิ่งใหม่หรือพัฒนาสิ่งใหม่บนพื้นฐาน

ของการคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการมีส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อขับเคลื่อนให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม อภิฤดี โทนา (2565) ได้กล่าวว่า ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม หมายถึงความสามารถในการคิดสิ่งใหม่ ๆ ที่ช่วยแก้ปัญหาหรือพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ และเป็น การคิดนอกกรอบที่จะนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการคิดอย่างสร้างสรรค์และคิดนอกกรอบ โดยผสมผสาน การคิดอย่างเป็นระบบและวิจารณญาณ เพื่อค้นหาและพัฒนาวิธีการ ผลิตภัณฑ์ บริการ หรือ กระบวนการใหม่ ๆ ที่มีคุณค่าและตอบโจทย์ความต้องการของผู้คนหรือบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างรวดเร็ว โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริมการเรียนรู้หรือการ บริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในองค์กรหรือสถานศึกษาอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งสามารถปรับตัวและ เรียนรู้อย่างต่อเนื่องในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2. การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู นักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2565) ให้ความหมายว่า การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู หมายถึง การออกแบบและสร้างสรรค์วิธีการ สื่อ หรือกระบวนการใหม่ในการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากเดิม โดยอาศัยกระบวนการวิจัยเป็นฐานในการพัฒนา ทดลองใช้ และ ประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์และพัฒนารูปแบบ วิธีการ หรือสื่อการเรียนรู้ใหม่ผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ (การออกแบบ การพัฒนา การทดลองใช้ และการประเมินผล) บนฐาน การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้เรียน เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ให้ตอบสนอง บริบทการศึกษาในยุคปัจจุบัน และสามารถขยายผลไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องสะท้อนความสัมพันธ์และอิทธิพลของทักษะ/ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ต่อการพัฒนานวัตกรรมของครู เช่น อติศักดิ์ จันทะคุณ และจิตติมา วรรณสร (2568) พบว่าแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูประกอบด้วย 5 มิติสำคัญ และด้านการสร้างคุณค่าของนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อภิฤดี โทนา (2565) พบว่าทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครู จิรัชมา

วิเชียรปัญญา และรัตนา ดวงแก้ว (2564) พบว่าทักษะการบริหารด้านการสร้างเครือข่ายและการทำงานเป็นทีมมีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงกับการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ผ่าน PLC ชีระรุญเจริญ และสมบูรณ์ บุรศิริรักษ์ (2565) พบว่าการบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้านการพัฒนาวิชาชีพและการสร้างแรงจูงใจมีอิทธิพลทางตรงต่อสมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู

งานวิจัยต่างประเทศ เช่น Evers & Akkerman (2021) และ Lee & Kim (2022) พบว่าภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนมีผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมของครู โดยมีตัวแปรส่งผ่านด้านการจัดหา/จัดสรรทรัพยากร และการจัดการความรู้

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์สังเคราะห์ และสรุปแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู ตามทัศนะของนักการศึกษาหลายท่าน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำผลการสังเคราะห์ดังกล่าวมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา วิเคราะห์ และอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและมีความชัดเจน ดังภาพ

ตัวแปรพยากรณ์

ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของ
ผู้บริหารสถานศึกษา
ประกอบด้วย 5 ด้าน

1. ด้านการสังเกต
2. ด้านการเชื่อมโยง
3. ด้านความรู้ทางเทคนิค
4. ด้านการบริหารความเสี่ยง

ตัวแปรเกณฑ์

การพัฒนานวัตกรรมจัดการ
เรียนรู้ของครู
ประกอบด้วย 4 ด้าน

1. การวิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนรู้
2. การวัดและประเมินผล
3. การออกแบบและพัฒนานวัตกรรม
4. การทดลองและนำไปใช้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สรุปได้ว่า การวิจัยนี้มุ่งศึกษาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ว่ามีผลต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน โดยการใช้การสังเคราะห์จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นฐานในการกำหนดกรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 1,587 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 154 คน และครู 1,433 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 (ข้อมูล ณ วันที่ 7 พฤษภาคม 2568)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2564) กำหนดความคลาดเคลื่อนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง เทียบขนาดของประชากรที่ 1,600 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 310 โดยการใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ(Stratified Random Sampling) โดยใช้อำเภอเป็นชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การสังเกต 2) การเชื่อมโยง 3) ความรู้ทางเทคนิค 4) การบริหารความเสี่ยง และ 5) การสร้างองค์กรนวัตกรรม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ 1) การวิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนรู้ 2) การวัดและประเมินผล 3) การออกแบบและพัฒนาวัตกรรม และ 4) การทดลองและนำไปใช้

การสร้างเครื่องมือการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ ดำเนินการตามลำดับต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการ แนวคิด ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

2) ศึกษาหลักเกณฑ์และแนวทางการสร้างเครื่องมือ โดยยึดกรอบแนวคิดให้ครอบคลุมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

3) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าสร้างเป็นแบบสอบถาม

4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย ตรวจสอบ ความเป็นต้อง ด้านเนื้อหา โครงสร้างและภาษา ให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุมแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของการใช้ภาษา จากนั้นนำผลการประเมินมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลการตรวจสอบพบว่า ข้อคำถามทั้งหมดมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ขั้นสุดท้ายก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากนี้ เพื่อเป็นการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการศึกษาวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยพะเยา (รหัสโครงการวิจัย HREC-UP-HSS 21/082/68) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

2) นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย จำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

3) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่น และมีความสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามลำดับและขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยทำหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 310 ชุด

2) ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามจำนวน 310 ชุด ให้แก่สถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 กระทำโดย 2 วิธี ดังนี้ 2.1 แจกแบบสอบถามด้วยตนเอง 2.2 แจกแบบสอบถามทางระบบออนไลน์ ด้วย Google Form

3) ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามคืนจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ตามช่วงเวลาที่กำหนด โดยกำหนดการเก็บข้อมูลภายใน 20 วัน

4) ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามจำนวน 310 ชุด ได้รับกลับคืนมา 310 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100 และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยมีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 310 คน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลเมื่อดำเนินการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1.1 ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

1.2 กรอกรหัสแบบสอบถาม

1.3 กำหนดตัวแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูล

1.4 ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามดำเนินการ ดังนี้

1) ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2) การวิเคราะห์ระดับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู (ตอนที่ 2 และ 3) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2565)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู วิเคราะห์โดยใช้สถิติอนุมาณ คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient: r) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายระดับความสัมพันธ์ตามแนวคิดของ ธาณินทร์ ศิลป์จารุ (2564)

2. นำข้อมูลที่ได้รับไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ โดยวิเคราะห์ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2

ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความรู้ทางเทคนิค

รองลงมา คือ ด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านการคิดเชื่อมโยง และด้านการสร้างองค์กรนวัตกรรม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสังเกต ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม

ลำดับ	ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 310			
		($\bar{X}$)	S.D	แปลผล	อันดับ
1.	ด้านการสังเกต	4.42	0.51	มาก	5
2.	ด้านการคิดเชื่อมโยง	4.44	0.51	มาก	3
3.	ด้านความรู้ทางเทคนิค	4.51	0.42	มากที่สุด	1
4.	ด้านการบริหารความเสี่ยง	4.45	0.50	มาก	2
5.	ด้านการสร้างองค์กรนวัตกรรม	4.43	0.51	มาก	4
เฉลี่ยรวม		4.45	0.49	มาก	

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2

การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนรู้รองลงมา คือ ด้านการออกแบบและพัฒนานวัตกรรม และด้านการวัดและประเมินผลตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการทดลองและนำไปใช้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโดยภาพรวม

ลำดับ	การพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ของครู	($\bar{X}$)	n = 310		อันดับ
			SD	แปลผล	
1.	การวิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนรู้	4.44	0.47	มาก	1
2.	การออกแบบและพัฒนานวัตกรรม	4.42	0.53	มาก	2
3.	การทดลองและนำไปใช้	4.39	0.54	มาก	4
4.	การวัดและประเมินผล	4.42	0.50	มาก	3
เฉลี่ยรวม		4.42	0.51	มาก	

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กับการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสังเกต (X_1) ด้านการคิดเชื่อมโยง (X_2) ด้านความรู้ทางเทคนิค (X_3) ด้านการบริหารความเสี่ยง (X_4) และด้านการสร้างองค์กรนวัตกรรม (X_5) มีความสัมพันธ์เชิงบวกทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันอยู่ระหว่าง .75 ถึง .78 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างระหว่างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	Y
X_1	-	.90**	.85**	.85**	.85**	.75**
X_2		-	.89**	.90**	.86**	.78**
X_3			-	.88**	.86**	.81**
X_4				-	.86**	.84**
X_5					-	.78**
Y						-

**P < .01

4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู (Stepwise multiple regression analysis) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอำนาจพยากรณ์การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ได้แก่ การบริหารความเสี่ยง (X_4) กับความรู้ทางเทคนิค (X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณทั้ง 2 ด้านเป็น 0.85 และตัวแปรที่ส่งผลต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูทั้ง 2 ด้าน สามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมต่อการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู ได้ร้อยละ 72.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อทำนายการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

การพัฒนา นวัตกรรมการ จัดการเรียนรู้ ของครู	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficient	t	P
	B	Std. Error	Beta		
X_4	0.53	0.06	0.56*	9.11*	0.00
X_3	0.36	0.07	0.32*	5.19*	0.00
R = 0.86	R ² = 0.73		Adj. R = 0.73		Std. Error = 0.25

*p < .05

5. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ดีที่สุดที่ใช้พยากรณ์การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า

ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทางเทคนิค (X_3) และด้านการบริหารความเสี่ยง (X_4) สามารถร่วมกันพยากรณ์การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้งสองสามารถอธิบายความแปรปรวนของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูได้ร้อยละ 72.90 ($R = 0.86$, $R^2 = 0.73$, $S.E.est = 0.25$) เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การถดถอยเป็นรายตัวแปร พบว่า ด้านการบริหารความเสี่ยง (X_4) มีอิทธิพลต่อการพยากรณ์มากที่สุด ($b = 0.53$, $S.E.b = 0.06$, $\beta = 0.56$) รองลงมาคือ ด้านความรู้ทางเทคนิค (X_3) ($b = 0.36$, $S.E.b = 0.07$, $\beta = 0.32$)

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ ซึ่งสามารถนำมาเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ } \hat{Y} = 0.44 + 0.36 (X_3) + 0.53 (X_4)$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน } Z = 0.32Z_{x_3} + 0.56Z_{x_4}$$

ดังตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 ค่าสถิติที่ดีที่สุดที่ใช้พยากรณ์การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ตัวแปร	b	S.E.b	β	t	p
X_3	0.36	0.07	0.319	5.19*	0.00
X_4	0.53	0.06	0.560	9.11*	0.00
ค่าคงที่	0.44	0.15		2.87*	0.00

$$R = 0.85, R^2 = 0.73, S.E.\text{est} = 0.25$$

*p < .05

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ระดับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สพป.เชียงราย เขต 2

ผลการวิจัยที่ พบว่า ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายได้ว่า ผู้บริหารมีสมรรถนะในการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาอย่างลึกซึ้งและมีความเข้าใจในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ซึ่งสมรรถนะเหล่านี้เป็นฐานสำคัญที่ช่วยให้เกิดการบูรณาการมุมมองที่หลากหลาย นำไปสู่การออกแบบวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ควบคู่ไปกับการคาดการณ์และบริหารความเสี่ยงอย่างรัดกุม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรพรรณ กาจิตต์ (2565) และกิตติภูมิ เรืองเสน (2565) ที่ต่าง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและสมรรถนะด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก

2. ระดับการพัฒนาวัตรกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู สพป.เชียงราย เขต 2

ผลการวิจัยที่พบว่า การพัฒนาวัตรกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถอธิบายได้ว่า ครูผู้สอนมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (R&D) โดยเริ่มจาก ขั้นวิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนรู้ ด้วยการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ นำไปสู่ ขั้นตอนออกแบบและพัฒนาวัตรกรรม ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน จากนั้นจึงเข้าสู่ ขั้นตอนทดลองและนำไปใช้ ผ่านกระบวนการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Plan-Do-See-Reflect) ควบคู่ไปกับ ขั้นวัดและประเมินผล ที่ครอบคลุมทุกมิติแบบมีส่วนร่วม การดำเนินงานอย่างเป็นวงจรต่อเนื่องนี้ ส่งผลให้วัตรกรรมสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพรรณ พรหมจันทร์ (2566) และอารีย์รัตน์ มณีพันธ์ (2565) ที่ต่างสนับสนุนว่า กระบวนการพัฒनावัตรกรรมที่มีประสิทธิภาพ จะต้องเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบ นำไปทดลองใช้อย่างมีขั้นตอน และมีการประเมินผลเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3. ผลการวิเคราะห์สมการพยากรณ์ทักษะเชิงวัตรกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒनावัตรกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู

ประเด็นผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณที่พบว่า ทักษะการคิดเชิงวัตรกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารความเสี่ยง (X_4) และด้านความรู้ทางเทคนิค (X_3) สามารถร่วมกันพยากรณ์การพัฒनावัตรกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 85.40 นั้น สะท้อนให้เห็นว่า สมรรถนะในการบริหารจัดการความเสี่ยงควบคู่กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีของผู้บริหาร เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ กุลชลี (2567) ที่พบว่าภาวะผู้นำเชิงวัตรกรรมโดยเฉพาะด้านการบริหารความเสี่ยง เป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถพยากรณ์ความเป็นวัตรของครูได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ จากข้อค้นพบของการวิจัย ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาได้ดังนี้ 1.1 ด้านการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีนโยบายส่งเสริม “ทักษะการสังเกต” ซึ่งเป็น

สมรรถนะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของผู้บริหาร โดยเน้นการฝึกอบรมให้ผู้บริหารสามารถใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการประเมินสถานการณ์ สังเคราะห์ความรู้ และบริหารความเสี่ยง เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจและกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 1.2 ด้านการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้: เนื่องจากขั้นตอน “การทดลองและนำไปใช้ในนวัตกรรม” เป็นจุดที่ครูยังมีข้อจำกัดมากที่สุด สถานศึกษาจึงควรสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ปลอดภัย (Safe Zone) ที่เอื้อให้ครูกล้าทดลองปฏิบัติจริงโดยไม่กลัวความล้มเหลว พร้อมทั้งจัดสรรทรัพยากรและเวลาสำหรับกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อร่วมกันวางแผนและสะท้อนผลอย่างเป็นระบบ 1.3 ด้านการบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนองค์กร: ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำทักษะการสังเกตมาใช้ร่วมกับกระบวนการนิเทศและระบบพี่เลี้ยง (Coaching & Mentoring) อย่างใกล้ชิด เพื่อทำความเข้าใจปัญหาหน้างานของครูในระหว่างการทดลองใช้นวัตกรรม ซึ่งจะช่วยทำให้สามารถให้ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนาและสนับสนุนทรัพยากรได้ตรงจุด 2. องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับการวิจัย (New Knowledge) การวิจัยครั้งนี้ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่ชี้ให้เห็นถึง “ความสัมพันธ์เชิงเกื้อกูลในการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้” (Symbiotic Innovation Development) ระหว่างผู้บริหารและครู กล่าวคือ การจะปลดล็อกอุปสรรคใน “ขั้นตอนทดลองและนำไปใช้นวัตกรรม” ซึ่งเป็นจุดอ่อนที่สุดของครูได้นั้น จำเป็นต้องอาศัย “ทักษะการสังเกต” ซึ่งเป็นจุดอ่อนที่สุดของผู้บริหาร เข้ามาหนุนเสริมโดยตรง องค์ความรู้นี้สะท้อนให้เห็นว่า ความสำเร็จของการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ไม่ใช่กระบวนการที่แยกส่วนกันทำ แต่ผู้บริหารต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์จาก “ผู้สั่งการ” มาเป็น “ผู้อำนวยความสะดวกและพี่เลี้ยง” (Facilitator & Mentor) ที่ลงมาสังเกตการณ์และร่วมบริหารความเสี่ยงไปพร้อมกับครูผู้สอน จึงจะเกิดเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป เพื่อใช้เป็นแนวทางในการต่อยอดองค์ความรู้ให้มีความสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทฤษฎีและการปฏิบัติด้านการบริหารการศึกษาอย่างเหมาะสมและเป็นระบบ ดังนี้ 1. การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมด้านการสังเกตและการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 2. กลไกความสำเร็จในการบริหารจัดการนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice): การศึกษาพหุกรณี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 3. การถอดบทเรียนบทบาทผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่

ส่งเสริมให้ครูเป็นนวัตกรการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กมลพรรณ วุฒิอำพล และ มัทนา วังนอมศักดิ์. (2563). ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 12(1), 162–170.
- กิตติภูมิ เรืองเสน, และ สุภาวดี ลามเจริญ. (2565). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. *วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 6(2), 60.
- กุลชลี. (2567). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นนวัตกรรมของครู. *วารสารบริหารการศึกษา*, 21(1), 55–70.
- จิรัชมา วิเชียรปัญญา, และ รัตนา ดวงแก้ว. (2564). การพัฒนานวัตกรรมผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 15(2), 55–70.
- ถาจีน ศรีเมืองบุญ, และ แพงไทย. (2564). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการทำงานของครู. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 15(3), 102–118.
- ทศนา แหมมณี. (2564). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 25). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2564). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: บิสิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ธีระ รุญเจริญ, และ สมบูรณ์ บุรศิริรักษ์. (2565). การบริหารทรัพยากรมนุษย์กับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้. *วารสารบริหารการศึกษา*, 17(3), 89–105.
- นพดล แก้วมา. (2564). การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารการศึกษาไทย*, 10(1), 67–80
- นัฐกฤตา เกียรติกาญจน์, และ ธเนศ อุปไมยอิชัย. (2564). องค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(3), 59–70.

- ณัฐกิตติ์ เกียรติกาญจน์. (2564). การศึกษาองค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร. ใน *การ
ค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย*. มหาวิทยาลัยนเรศวร
- บุญชม ศรีสะอาด. (2565). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีวัฒน์ ยืนยง. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิค
อุบลราชธานี. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 4(3), 330–344.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2565). *แนวคิดและทฤษฎีนวัตกรรมการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรินทร์ กาจิจิตต์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารการ
บริหารการศึกษา*, 18(2), 45–60.
- พฤทธิ ศรีบรรณพิทักษ์. (2566). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและการบริหารสถานศึกษาในยุค
ดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มารุต พัฒนาผล. (2564). นวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21.
วารสารศึกษาศาสตร์, 32(1), 15–28.
- วรวรรณ พรหมจันทร์. (2566). การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย.
วารสารศึกษาศาสตร์, 17(1), 23–38.
- วิจารณ์ พานิช. (2564). *เรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง: การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. (พิมพ์
ครั้งที่ 2). มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิทวัส ทุมทอง. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารยุคดิจิทัล. *วารสารวิชาการ
การศึกษา*, 14(3), 78–92.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2564). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. (2568). *รายงานผลการนิเทศ
ติดตาม ปีการศึกษา 2567*. เชียงราย: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). *รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2564/2565*.
กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*.
กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- อดิศักดิ์ จันทะคุณ, และ จิติมา วรรณสร. (2568). แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู. *วารสารวิจัยการศึกษา*, 20(1), 101–118.
- อภิฤดี โทนา. (2565). ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. *วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร*, 5(4), 41–51.
- อารีรัตน์ มณีพันธ์. (2565). การออกแบบนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้. *วารสารวิชาการ*, 12(2), 44–59.
- Evers, A. T., & Akkerman, S. F. (2021). Principal entrepreneurial leadership and teacher innovative behavior: The role of resource acquisition and allocation. *Educational Management Administration & Leadership*, 49(3), 475–494. Creative Leadership.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Lee, J. C., & Kim, J. (2022). The impact of principal knowledge management leadership on teacher innovation: A multilevel analysis. *Educational Management Administration & Leadership*, 50(2), 283–302.